

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՓԱՂԱՓԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՓՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի
Պոլիտիկոյ համար 12 փրակ
» » վեցամսեայ 6 »
Արտասահմանի » 14 »
» » վեցամսեայ 7 »
ԿԱՆԿԻՒՆ ՎՃԱՐՆԻԻ

Համակ. դրամ եռալն դրկել հետեւեալ հասցեով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՎՈՒՆԿ» ԼՐԱԳՐՈՑ ՎԱՌԱ (ՊՈԼԿԱՐԱՐԱ)
Редакция на вѣстникъ
„Иравункъ“
ВАРНА (България).

Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
եւ չեն դրկուիր եւ յարմար դաստաւո-
ները միայն կը հրատարակուին անպող-
ջովիւն կամ մասամբ:
Դրանուցման տողը 20 ամսեայի. երե-
քին անգամներու համար 20 0/0
գեղջ կը լինի:

ՆՈՐ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ

2.

Մեր մէջ դասակարգ մը կայ, որուն կիսնայ ամենէն առաջ նոր ուղղութեան գործադրութիւնը և զոր կը կազմեն անոնք որ արդէն ըմբռնած են թէ մեզի պէտք է զած բարձր բարձրութիւնը ինչպէս շարունակել: Այսպիսիները գիտեն անշուշտ թէ ժողովուրդը դժուարութեամբ պիտի հասկնայ գործունէութիւն մը, որ ուղղակի և անմիջական կերպով յեղափոխական չէ, զենք չպիտի պատրաստէ, ցոյց չպիտի կազմակերպէ, ռուսը չպիտի փոխադրէ: Սակայն այս վճատեց-նող պարագայ մը չէ, այլ ընդհա-կառակը իրեւանահայերու համար աւելի մղում մը ըլլալու է ջանալ հասկնելու ամենուն ինչ հիմա-կան յեղափոխութիւնը բարձրութիւնը ինչպիսիս լինելու է, թէ մեզ չըր-ջապատող հանգամանքներուն մէջ մեր գոյութեան բարոյական պայ-մաններուն նոր ոյժ և նոր կեն-դանութիւն տալու է ամենէն կին-սական խնդիրը: Եթէ ժողովուր-դը այսպէս մտածելու ընդունա-կութեան հասած ըլլար, արդէն պէտք չէր մնար նոր ուղղութեան, որուն նպատակն է լուրջ, ազնիւ, հիմնական գաղափարներու տարա-ծումը:

Զմուռնանք միւս կողմէ թէ ժո-ղովուրդը որքան քիչ ընդունակ ըլլայ ամենէն գեղեցիկ, սակայն լոկ տեսական, թղթի վրայ գըր-ուած ուղղութիւններ ըմբռնելու, այնքան ալ տրամադիր է գործէ և օրինակէ ազդեցելու: Ժողո-վուրդը վերացականութենէ չա-խորժիր, չօգտօնելի փաստեր կու-զէ. կը յարի երբ իրողութիւններ տեսնէ իր աչքին առջեւ:

Երբ ամէն տեղ փոքրութիւ հա-մախոհներէ բաղկացած խմբակ-ներ տեսնէ, որոնք ազգ. հաստա-տութեանց պայծառութեան, հա-մերաշխութեան ոգիին տարած-ման, ժողովրդի բարոյական մա-կարդակին բարձրացման կը նպաս-տեն ամէն կարելի միջոցներով, հանրութեան համակրութիւնը չու-տով պիտի գայ, չըջապատէ վի-րենք: Խմբակներուն արդիւնքին բանակը, որ նախ աննշան պիտի

ըլլայ անշուշտ, նշանակութիւն չունի. կը բաւէ որ իրենց ուժին և միջոցներուն չափին համապա-տասխան գործունէութիւն մը տես-նէ այնպիսի անձերու կողմէն, զոր ճանչցած է խոհուն և ուղղամիտ: Ամէն պարագայի մէջ աննե-րելի սխալ մը պիտի ըլլայ ան-գործ և անփոյթ ժամանակ ան-ցընել. կը կարծենք թէ ամէն հայ կը զգայ և կը խոստովանի զայս այս վայրկեան: Քանի որ համոզուած ենք թէ գործել պէտք է, սկսինք գործել: Ինչ բանի կրնանք սպասել չարժեքու համար. շարժառիթը, նախաձեռնութիւնը դրանք չպիտի գայ. ասոր ալ հա-մուռնած պէտք է ըլլանք. շար-ժումը ժողովրդէն, իր ծոցէն պէտք է ծնի որ հիմը հաստա-տուն ըլլայ:

Ո՛ր են, ինչ կընեն և ինչ ը-նել մտադիր են անոնք որ յեղա-փոխական չեն և իրենց համոզու-ման հետեւանքով չեն համակրիր մեր յեղափոխականներու այժմուան ուղղութեան: Միայն զանոնք քննադատելը, քանդելու ջանալը պիտի նկատեն միշտ իրենց բոլոր պարտականութիւնը: Այդպիսի ընթացք մը դրական օգուտ մը չարտագրելէ զատ, իրեն հետե-ւողներուն անկեղծութիւն իսկ մասնաւոր պարագաներու մէջ կրնայ կասկածի ներքեւ ձգել:

Յաւակնութիւն չունինք պա-հանջելու որ անպայման մեր ա-ռաջարկած ուղղութիւնը մեր փա-փազած ձեւով ընդունելութիւն գտնէ և գործադրուի:

Մենք զայն մէջտեղ կը նետենք որովհետեւ օգտակարագոյնը կը կարծենք և մեր վիճակին միակ յարմարը: Տարբեր ծրագիրներ ունեցողներ եթէ կան, թող չը պահեն զանոնք մութի մէջ, այլ թող երեւան հանեն ու ենթարկեն հանրային գատողութեան:

Եսկան կէտը սա է որ սկսի նոր գործունէութիւն մը, նոր օգ-տակար ուղղութեան մը հոսանքը և վերջ գտնէ ոչ յեղափոխական ներու այս անփոյթ, անգործ լն-թացքը, որուն համար պատմու-թիւնը իր սեւ վճիռը կը վերա-պահէ:

ՎԵՐՋ

ԱՐՈՒԵՍՏԻ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ

Եթէ արուեստը հայելին է ազգի մը բարոյական կեանքի մակարդակին, չէ՞ք կարծեր որ ամէն անաչառ քննա-դատութիւն անոր նկատմամբ իր օ-գուտը արագորէ: Հասարակութիւնը իր դատելու կարողութեանը մէջ թու-ու տկար՝ վարակուած է հիմա կարգ մը զրոյցներէն թէ՛ քանի մը իմաս-տակներ սկսած են ասեղութիւնէ ու կիրքէ մղուած բղկտել ամէն ճշմարիտ արժանիք: Եթէ քննադատութիւննե-րը անհիմն են եւ չունին ու եւ գի-տական յեռաբան, արդէն անոնք ինք-նին ոչինչ յեղաշրջում չը պիտի կրնան առաջ բերել հանրային կարծիքին մէջ, նկատելով որ եթէ յաջողին իսկ ասոր մէջ ժամանակաւորապէս, յաջողու-թիւնը տեսական չը կրնար ըլլալ: Իսկ եթէ հիմնաւոր են, շատ օգտակար կրնան ըլլալ, արուեստը միշտ բարձր պահելով անոնցմէ, որոնք, չը հասկը-ցող խաւերուն մէջ, արուեստագէտի զիմակին տակ, զայն կը շահագործեն:

Ազգի մը գոյութեան յենարանը իր մտքի եւ հանձարի արուեստութիւններն են, իր արուեստն է. վերցուր ասոնք ու ազգ չը պիտի գտնար: Երջակայ տարրերուն հետ չը ձուլուելու մէջ գը-ղապատման է արուեստը, ունենալով իր բնորոշ ինքնութեանութիւնը ու իր ինքնատիպ ոգին: Պատմութեան մէջ, ամէն մէկ շրջանի, ուր ազգ մը ապ-րած է յատուկ շրջանակի մը մէջ, պիտի տեսնաք թէ ան իր ինքնութեան գրականութիւնը ու արուեստը ունե-ցած է: Արդէն, որպէս զի ժողովուրդ մը չը ձուլուի տարբեր տարրերու հետ, պէտք է մշակել իր ազգային ինքնա-ճանաչութիւնը, հետեւաբար պէտք է ապրի իրեն յատուկ կեանքով մըն ալ: ազգային ինքնաճանաչութեան շարու-նակական մշակումը կը յանգի ամէն մէկ ազգի իր ծոցէն բարոյական ինք-նատիպ հեղինակութիւններ բղկեցու-նելուն մէջ. այդ հեղինակութիւնները, միջավայրին ազդեցութիւնով՝ աւելի կամ նուազ հասուն՝ շատ անգամ ար-ուեստներու նախնական ձեւերուն մէջ կը կայանան: Օրինակի համար. գրա-կանութիւնը իր հէքեաթի, գիւցազներ-գութեան սաղմին մէջ, քանդակագոր-ծութիւնը, նկարչութիւնը, ճարտա-րապետութիւնը, երաժշտութիւնը ի-րենց աւելի կամ նուազ զարգացած վիճակներուն մէջ: Ասոնց մշակումովն է որ ազգի մը գոյութեան հիմը կու-ծովալ: Յետոյ ամէն մէկ ազգի մէջ մըցումը կ'սկսի, ամէն մէկ երկրի ժո-ղովուրդ առաջնակարգ տեղ մը պիտի գրաւէ, այդ միեւնոյն երկրին հանրա-կան կեանքի ձգտումներուն ու մի-ջավայրին պահանջներուն համաձայն:

Կարգ մը արուեստներու մէջ, Կեղա-կացուի թէ ազգ մը պահող կեանքը այդ ազգին բարոյական զարգացումին, արուեստին մէջ կը կայանայ: Օրինակ-ներ չափ չիկան ինչպէս երկիրներու, ուր արուեստը լրջուած էր: Կամ ոչին իսկ հիմա չեն գտնուիր երկիրներ, ո-րոնք խանգարուած ժամացոյցի մը անկանոնութիւններուն ենթակայ են միշտ, իրենց մէջ բարոյական հարկա-ւոր կենսապտրգեւ ուժը չունենալուն համար:

Ու մենք որ հիմա, աւելի քան եր-բէք ապրելու պէտք ունինք, չը քն-նադատենք արուեստի զիմակաւորնե-րը, որոնք մինչեւ հիմա չիմուածն ալ կուրեն: Ինչ կըլլայ հետեւանքը, երբ որ անոնք, մահացնեն ազգային ինք-նաճանաչութեան արուեստներով զար-գացած սաղմը, որ երկար տարիներու ընթացքին մէջ, հասեր է իր ներկայ մշակումին:

Չէ՛, ամէն անկեղծ գրողի պարտքն է խորագանք ձեռքը, հակել գեղար-ուեստի սաճարին մէջ, հոնկէ՛ վաճառ-լու համար ամէն անարժան տարր, ամէն իմաստակ արուեստագէտ: Ժո-ղովուրդին պարզինք խնդիրը իր ընդ-հանուր գիծերուն մէջ, եւ ա՛ն թող գտնէ:

ԱՇՈՏ ԱՇՈՏԵԱՆ

ԵՒ ՐՈՊԱԿԱՆ ՆԵՐԳԱՇՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Դեռ կը տեսէ, կըսեն՝ ասոր համար: Երբեմն բնու ձայն չի լսուիր, երբեմն ալ աններգանակ խաղեր կուգան լուծութիւնը ընդ-հատել:

Գերմանիա հեռացուց իր դրօշը կրետական ջուրերէն և մեկնեցաւ իր մարտանաւով: Պիւլսո այս առ-թով ըսաւ թէ ինք ջուրակը միայն վար գրած էր սեղանին վրայ, ա-ռանց նուագաստահէն դուրս ելլե-լու: Հեռուն կը կենայ, սրահին մէկ անկիւնը, ուրկէ իբր հանդիսատես պիտի դիտէ, ինչպէս կըսէ գերման լրագիր մը, «կրետական եղանա-կին նուագաւորութիւնը, որուն պի-տի ձեռնարկին նուագախումբին մէջ մնացող տէրութիւնները»:

Գերմանիա չուզեր մասնակցիլ Եւրկիոս իշխանը կրետէի մէջ հաստատելու ռուսական ձեռնար-կին, որովհետեւ այդ չափազանց բացայայտ հերքում մը պիտի ըլ-լար այն թրքաւէր, բիւզանդիո-

Նական քաղաքականութեան որուն Պէնզին հեռեկեցաւ թուրքերու Նական գործերուն սկիզբէն ի վեր :

Գերմանիա չընդունիր ու եւ պատասխանատուութիւն այդ գործողութեան մէջ : Չարգիլելու վայր բայց բարձրաձայն կը լսուի թէ գործողութիւնը յոռի վտանգաւոր կը տեսնէ եւ հակասական այն ընթացքին հետ զոր տէրութիւնները բռնեցին մինչեւ հիմայ : Ռուսիա իր ուզածին պէս գործելու ազատ ձգուած՝ կը ջանայ յաղթել Դրան յամառ ընդդիմութեանը, եւ այս թէ այն կերպով պիտի գործադրէ իր գիտաւորութիւնը :

Յօսիչի Յայրունկ կըսէ թէ Չարք պիտի ընէ ինչ որ ուզէ, բայց կը յայտարարէ միանգամայն թէ Եռակողմ իշխանին ընտրելութիւնը անբանաւոր է, թէ իշխանը առանց ռեւոլյուցիոնական պիտի ընդունուի հայրենասէր կրեւացիներէն՝ պատերազմին մէջ իր բռնած ընթացքին պատճառով, եւ թէ մահաւորականներուն մոլեռանդութիւնը անպուշ պիտի բորբոքէ վերստին : Եռագլուցութեան ա՛յս մասն է որուն Գերմանիա ներկայ ըլլալ կողմէ իբրեւ պարզ հանդիսատես իր անկիւնէն՝ չարսիքաւ քննադատուի մը :

Գերմանիա որ կը պարծի թէ կարեւոր դիմում մը ըրած է այս կողմէն, կը պահանջէ որ իրեն շնորհակալութիւն յայտնուի անգին, Չինի մէջ : Դեռ ճիշդ չենք գիտեր թէ ինչ են իշխան հանրի մեծ ծրագիրները եւ թէ ինչ բանի պիտի ծառայէ իր «երկաթահիւս ձեռնոցը» : Թերեւս ոչ մէկ բանի : Սակայն իրաւ է որ իշխանին աղմկալի մեկնումէն ի վեր, գերմանական քաղաքականութիւնը շատ աւելի մոլի եւ լոյն հանգամանք մը առաւ Չինի մէջ, քան Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ քաղաքականութիւնը : Կը տեսնենք զինքը Քեանու-Չեուի մէջ, բայց ատոր հետեւանքները շատ նշմարելի չեն :

Նովոկ Վրէմիա երեկ կըսէր մեզի թէ ծայրագոյն Արեւելքի գործերը շատ լաւ պիտի կրնան կարգադրուիլ, տէրութեանց համար զոհացուցիչ կերպով, միայն եթէ ու եւ տէրութիւն մը Գերմանիոյ յատակագիծներուն գիմարեցու գաղափարը չի յղանայ :

Այս բանաձեւը կը թուի ըսել թէ Գերմանիա բացարձակապէս իշխող պիտի ըլլայ չինական գործերուն՝ ինչպէս Ռուսիա իշխող է թրքական եւ յունական գործերուն մէջ : Երկու կողմէ ալ Յրանսայի գիւնագիծներուն կը փայլի իր երկրորդական աստիճանին վրայ :

Էգո տը Բարի

Վ Ա Ր Գ Ը

Ա.

Խրանքի մը դուռն առջեւ գիւղական, Եռաշն կարս մը նստէր ինքն իր կրկնապէս, Այլեւս յայտն, դիպի հետեւին, ինչն ճարտար,

Ուրիկ Արայ շատով պիտի վազէ : Իր շղարշին քոյլ խորհուրդին մէջ շուշան, Իր երեսասարդ հնաշին մէջ գրգռեց

Լեռան վարդ մը, լեռան քուրմը մըն է աւել

Կախարդութեան քովից հոգին վարդաւունջ : ...

Իրիկնային ստեղծերը ինկեր են, Լոյս աշուկներ մոռ կապոյտէն կը ժպտին,

Լեռան կեանքը փնտրէ եւ մեղիօրէն Մե՛ծ, շայնարանի խաղաղութեան մէջ մտնին...

Ան կրկնապէս՝ սպասումով մը անձկութեամբ

Վախը սիրտը, յուզումն իր մէջ փոփոխուի :

Բ.

Կարշենդ, ամուր հայ կտրին մը լեռնական,

Արագափայլ կառքանար մտքին մէջ, Հսկայ ստեղծ, անհասկնալի ուրուական,

Իրմէ միայն մայրի մը ճուրղ հիշեց, Հին երգի մը կտրուակէն մէջ գուար :

Միտի կեանքը, միտի յուզումը քրքումը,

Այդ ստեղծի մեղեդիներէն մէջ հանդարտ,

Ա՛յդ հաւանափառ, շա՛յն եղին մէջ մտքերուն

Ուր չը ժպտի մանրիկ, մանրիկ յոյս մը իսկ :

Դուռն առջեւ այն հիւղական ուրեղ զիտ,

Նստած տեսնու, զեղակի հարս ծաղիկ,

Դողը սիրտը, արցունքն աչքը կրկնապէս

Հասար Արան, շնչահետ ու հեռապառ :

— «Ա՛յ անգուր մարդ, կանոնիս եկե՛ր կրկնապէս»

Ի՞նչ կայ, չիտե՛ս, աւ մտքերուն կը մնաս :

— «Հոգիս մնաս՝դ, մնաս՝դ փեղի, վարդ Անկառ,

Վա՛խ աղոյս, սիրտիդ դո՛ղ հանգիստ» :

Իրենց հոգին շեղուեցուն մէջ քոյի, Իրենց սիրտը անձառ կայծր սիրտին,

Անոնք ժպտին, իրարու քե՛լ կը քոյին...

... Հիւղական մէջ քառն հարսնայն, Հիւղական մէջ հիւղական սիրտ կը ժպտի...

— «Անկա՛ւ, Անկա՛ւ, անոնք Անկա՛ւ, վարդ հոգիս,

Ըսէ՛ ինձի, ո՛ր կը սիրես հիւղական զիտ...

— «Իմ աչքերես, իմ հոգիս, իմ շուքս,

Եւս աւելի բուռնօրէն կը սիրեմ քե՛լ...

Նազեղական շուքական խորհուրդ, Տնոյն յոյսեր սեղանին մէջ կը հեռան,

Եւ այդ դողող հնաշիններուն մէջ փայտի,

Կը կորստին սարսուղները խեղդանալով...

ԱՆՈՏ ԱՆՈՏԵԱՆ

«ՍԻՒԱ» ԵՎ ՅԱՅԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ : Ստիպուած ենք յայտարարելու թէ մեր անցեալ թիւին մէջ հրատարակուած երկու լրտեսական նամակներով, մենք նպատակ ունէինք միայն զգուշացնելու պուլկար եւ հայ յեղափոխա-

կանները շատ մը լրտեսներէ, որոնք վերջիս կը վխտան քաղաքիս մէջ եւ որոնք ազատութենէն կ'երթնեցնէին Վառնա եւ Պոլիս : Մենք գիտաւորութիւն չունէինք վառնիւր եւ մեքենայելու ուր ուր ըլլայ՝ եւ մասնաւորապէս այն անձներուն, որոնք յիշուած են այս նամակներուն մէջ, եւ որոնք մեզ անծանօթ են : Յատկապէս Տիգրան ձգնաւորեան անուն հային համար, որ մեր նամակներէն մէկուն մէջ յիշուած էր, մեղի ամենաբարի մարդու տրձագանքներ հասան զորս կը փութանք հաճութեամբ արձանագրել :

Սիլա

ՆԱՄԱԿ ԽԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ներկայիս կը փութամ յայտարարել որ իմ պատասխանատուութեանս տակ հրատարակուած Ծարժում թերթին յարգոյ խմբագիրը առանց ինձ նախապէս իմաց տալու եւ իմ հաճութեանս առնելու՝ իրենց թ. 14-րդ. թերթին մէջ ինձ բողոքով անծանօթ մի ազգայնոյ, այսինքն Տիար Տ. Ճըգնաւորեանի հայ դաւաճան անունը առած են, ինչ որ հոստատելու համար չօգտփիլի փաստեր մէջ տեղ չի կան : Հետեւաբար այսօրուրէն ետ առած եմ իմ պատասխանատուութեանս Ծարժումէ եւ անկեղծ ցաւս կը յայտնեմ Յարգոյ Տիար Տ. Ճըգնաւորեանի : Կը խնդրեմ որ հաճիք երկտողս հիւրընկալել Ձեր անուշառ թերթին մէջ :

27 Մարտ 98 Պ. Թաւմիսեան վարնա

Հ Ե Ր Ք Ո Ւ Մ

Իրաւունքի 17-րդ. թիւին մէջ քաղաքէս հաղորդուած տեղեկութիւնը կարգալով՝ հոգաբարձութիւնս, յանուն ուղղամտութեան ներկայիս կուգայ յարգոյ ընթերցողաց յայտարարել թէ՛ Վարդանանց տօնի հանդէսին մէջ բընա՛ւ երբէք բանակոյի տեղի ունեցած չէ, եւ թէ այդ առթիւ վարժարանիս համակրիլի ուսուցիչ Պ. Սեթեանի նուիրումը եղած ակնարկութիւններն բողոքովին անհիմն էին, վասն զի իւստած աստեղարանութիւնն իւր հմտալից եւ յուզիչ պարունակութեամբ ոչ միայն մեծ խանդավառութիւն առաջ բերաւ, այլ եւ որոնք ալ վերին աստիճանի յուզեց, Այնպէս որ հանգիստ կաններէն՝ մանաւանդ լաւ հասկցողներ թաղական եւ հոգաբարձու խորհուրդիս հետ՝ փութացին իրենց ջանքերով գոհունակութիւնն յայտնել առ Պ. Սեթեան, որ այդպիսի նուիրական հանդէս մը սովորականէն փայլուն ընծայելու համար ամեն ջանք չէր խընայած :

Խնդրելով զայս հրապարակել օգտաւէտ թերթիդ մերձակայ թիւերէն միայն մէջ, հաճեցէք եւն :

Ի գիմաց Հոգաբարձութեան Ազգ. երկսեռ վարժարանաց Վ. Ստեանազարի Աստեանապետ Գ. Ս. Չուպուխեան Կ. Ս. Թօքսախեան Սիլիսարէ 19 մարտ 1897

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

Բարիկ 28 մարտ

Բարեգործական ընկերութեան երեկոյն, որ տեղի ունեցաւ ամսոյ 20-ին՝ շատ յաջող անցաւ : Ներկայ էր 500է

աւելի, Ֆոնասցիններէ եւ ազգայիններէ բաղկացած երկսեռ, բնորոշ բազմութիւն մը :

Եւրոպացի արուեստագէտներէ զատ, բնիկ երան մերկներէն Պ. Պ. Գալֆայան, Տ. Պաթապեան, Եղիազարօֆ, Սըլվանեան եւ Չօպանեան իւր երգիչ, զաշխակահար կամ արտասանող :

Հանդէսէն ետքը կատարուեցաւ բոլւպօլա մը, որուն համար ազգային եւ օտարազգի նուիրատուներէ ստացուած էին 300 առարկաներ. Պ. Շապանեան նուիրել էր Արարատ լեռան մէկ ձիւնափառ պատկերը, Պ. Երկանեան ալ ուրիշ պատկեր մը :

Հանդիսականները գիշերուն ժամը 1-ին ցրուեցան, հաճելի տպաւորութիւններ տանելով իրենց հետ :

Կիմանամ թէ Պ. Չօպանեան կը պատրաստուի մօտ օրեր կարեւոր բանաստեղծի մը ընելու Սօսիքի Սալաթի ժողովարաններէն մէկուն մէջ : Տ. Գէորգ Դ. վարդ. Իւթիւճեան, երբեմն Եղիազարի պատր. փոխանորդ, որ քանի մը ամիսէ ի վեր Մարտէլ կը գտնուէր, այստեղ եկաւ իր առողջութիւնը դարմանելու համար : Յուսանք որ իր ներկայութիւնը օգտակար ըլլայ մեզ :

...

(Պատահական քրքրելիք մը)

Ռուստուք 21 մարտ

Հայ պատանիներուն մէկ մասը կը յաճախէ Գերմանացիներուն վարժարանը, մէկ մասն ալ պուլկար կիմնադիւնը, որուն հայազգի աշակերտները ըսկան բաղմանալ ասկէ երեք տարի առաջ, երբ ազգ. վարժարանը անկարգ դրութեան մէջ էր : Ներկայ դպրոցական տարեշրջանի սկիզբը իրենցմէ ոմանք գերմանական դպրոցը, ոմանք առեւտրական ասպարէզը մտան, իսկ ոմանք վերադարձան ազգ. վարժարանը : Փորձը գործնականապէս ցոյց տուաւ որ հայ պատանին՝ գէթ մինչեւ որոշ տարիք մը՝ կիմնադիւնէն աւելի ազգ. վարժարանէն կօդուի, պայմանով անշուշտ որ վերջինը փափագելի կառնաւորութեան մէջ գտնուի :

Սակայն կարեւորագոյն խնդիրը գերմանացի կաթոլիկ վարժապետներու վարժարանին է : Հիմա հոն կը յաճախեն 10էն աւելի հայ աշակերտներ ուրոնց թիւը հետզհետէ աւելնալու վրայ է : Չարմառալիւն սա է որ իրենց սորվածն ալ շատ անշուշտ լաւ է թուողունք որ իրենց մայրենի լեզուն ու ազգ. պատմութիւնը այնտեղ տակաւ կը մոռնան, թողունք գիտութիւնները, որոնց վրայ դադարաւ իսկ չունին, գոնէ գերմաներէն չնործողութեամբ վէ՛րն, կան աղաքներ որ 4—5 տարիէ ի վեր այս դպրոցին կաշակերտեն ու զեռ լաւ չեն հասկնար գերմաներէնը, որ դպրոցին մայրենի լեզուն է եւ որուն համար գիշեր ցորեկ կաշխատին : Դպրոցին ամսաթոշակն ալ ամենէն քիչ 4 ֆունք է, գումար մը զոր առհասարակ կը մերժենք վճարել երբ ազգ. վարժարանին պիտի տրուի :

Կը հաւատա՞ք եթէ ըսեմ թէ որքան մանչ այնքան ալ հայ աղջիկներ կը յաճախեն կաթոլիկ Գերմանացիներու վարժարանը, մինչդեռ պուլկար կիմնադիւն տակաւին հայ աշակերտուհի չէ ունեցած :

Բարեբողոքաբար մեր երկսեռ վարժարաններուն տնօրէն Տ. Սապահ—Գիւլեանի ջանքերով աղջիկներուն մեծագոյն մասը վերադարձաւ ազգային վարժարանը :

Կաթոլիկ կրթութեան հետեւանքները շատ չուտ նշմարուեցան աղջիկներու լոյսը : Թերեւսամիտ ցոյցի համար՝ փողոցներու մէջ, ճղակտոր ելած

Ֆրանսերենի մը գործածութիւնն եւ ուրիշ օտարասիրական ակներեւ նշաններ կը նշմարուին իրենց մէջ: Լսեցի նոյն իսկ որ անոնցմէ մէկը իր գիշերային աղօթքը ֆրանսերէն լեզուով կրնէ կոչել «Տա հայ չեմ» ըսելով:

Մեկնութիւնն աւելորդ է: Ա. Մ.

ԳՈՒՊԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ուաշինկթօնի կառավարութիւնը դեռ չի պատասխանեց Սպանիոյ վերջին յայտարարութեան: Կը կարծուի թէ պատերազմը մօտալուտ է: Սպանիա ջերմ փափաքով է խաղաղութեան, սակայն պատերազմական ամէն նախապատրաստութիւններ կրնէ:

Լրագիրները պայթիւթով կը բողբոջեն Պարսէլնայի եպիսկոպոսին մէկ նամակին դէմ, որ կառավար. կէ Գուպայի լքումը, հիժէ միայն Սպանիոյ առեւտրական և կրօնական շահերը երաշխաւորուին: Ուրիշ եպիսկոպոսներ աւելի հայրենասիրութիւն կը ցուցնեն՝ հրաւիրելով կառավարութիւնը դիմագրել Միացեալ Նահանգներու պահանջներուն և անոր տրամադրութեան տակ դնելով դրամական նպաստներ:

Սպանիոյ պատերազմական նախարարը նախարարական խորհուրդին ներկայեց պատերազմական ընդարձակ գործողութեան մը յատկապէս:

Ազգային հանգանակութիւն մը պիտի բացուի սպանիական նաւատորմը կորացնելու համար:

Մատրիտի դահլիճը տեղեկութիւն ստացած է թէ Միացեալ Նահանգներու նախագահը թէեւ խաղաղասէր տրամադրութիւններ ունի, սակայն պիտի ստիպուի տեղի տալ երեսփոխանական ժողովին պատերազմասէր դիտումներուն:

Սպանիոյ բարձր-կոնսակցութիւնները անխորհրդիայած են օգնելու կառավարութեան՝ նոյն իսկ Գարուսիան կոնսակցութեան պետերը ինքզինքնին կառավարութեան տրամադրութեան ներքեւ կը դնեն ազգ. դատը պաշտպանելու համար:

Թէեւ ըսուեցաւ թէ Ս. Պապը Մատրիտի և Ուաշինկթօնի դահլիճներուն փոխարկեր է իր միջնորդութիւնը՝ արեան հեղուկի առջին առնելու համար, սակայն այս լուրը հերքուեցաւ: Միայն թէ կաթոլիկ եկեղեցիին պիտի իր ներկայացուցիչներուն ձեռքով երկու կառավարութեանց հաղորդեց իր ջերմ փափաքը՝ պատերազմի վերջնական անհետացած տեսնելու՝ երկու կողմի խաղաղասէր ջանքերով:

Օտար տէրութիւնաց ներկայացուցիչները, մասնաւորապէս արապական նուիրակը, Մատրիտի մէջ ամէն ջանք կընեն չի ձգելու համար որ պատերազմի վտանգ իրականանայ:

Ամեն Սթեֆանի կիմանայ թէ Սպանիա դիմած է մեծ տէրութեանց, որոնք տրամադիր կերեւան իրաւաստի պաշտօն ստանձնելու և թէ արդէն իրենց միջեւ այս մասին կարծիքի սկզբնական փոխանակութիւն մը կը կատարուի: Բարիդի Նիւ Եօք ձեռքով կը ծանուցանէ թէ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը պիտի մերժէ ու եւ միջնորդութիւն, որուն նպատակը չըլլայ Գուպայի անկախութիւնը ընդունել տալ Սպանիոյ:

Միացեալ Նահանգներու երեսփոխանական ժողովին արտաքին գործերու յանձնարարութիւնը որոշած է ժողովին առաջարկել որ ճանշնայ Գուպայի անկախ հանրապետութիւնը:

Կը սպասուի այս օրեր հանրապետութեան նախագահին մէկ յայտարարութեան զոր պիտի ուղղէ վեհաժողովին: Կըսուի թէ յայտարարութիւնը անգոհացուցիչ հռչակելով Սպանիոյ տուած պատասխանը, Գուպայի անկախութիւնը պիտի պահանջէ և պիտի իմացնէ թէ Միացեալ Նահանգները ի հարկին զենքի ուժով պիտի միջամտեն, սպանիական բանակին և Գուպայի ապստամբներուն միջեւ կռիւն դադարեցնելու համար:

Սպանիոյ պատերազմական նախարարը քանի մը օրագրողներու յայտարարել է թէ ամէն ինչ կը յուսնէ որ պատերազմը մօտալուտ է: Մատրիտէն եկած հեռագիր մըն ալ կըսէ թէ ալ յայտնի մնացած որ խնդիրը դիւանագիտական միջոցներով կարգադրուի:

Լ Ր Ա Ք Ա Ղ

Ռուս թերթերն ալ կը հաստատեն թէ Մանիպիան իր նաւթահորերը ծախած է անգլիական ընկերութեան քանոններէ միլիոն րուպլի:

— Դարձաբաղէն 200 հայ բանուոր գործ գտնելու համար Բագուի ճամբով գացել են զէպի անգլիական երկիրներ:

— Թիֆլիսի վանքի եկեղեցիին բազմին մէջ ընդհուպ պիտի կառուցուի պատմական հուշեան թանգարան մը, որուն համար Բագուցի Տ. Աւետիս Դուկաքեան նուիրած է 17000 րուպլի:

— Հանդիս Ամստերդամի մէջ կը կարգանք թէ Հնդկահայերու պատմութեան հեղինակը, Տ. Մ. Յ. Սէթեան, անգամ ընտրուած է Պէնկալի Ասիական ընկերութեան 1783ին հաստատուած այս ընկերութեան երկրորդ հայ անդամն է Տ. Սէթեան. առաջին անգամն եղած էր բարեխառնակ Յովհաննէս Ավդաբեան, ուսուցիչ մարդասիրական ճանապարհին: Ընկերութիւնը շատ կը նմանի Լոնտոնի և Բարիդի Ասիական ընկերութեանց որոնց պէս ունի իր ճոխ գրատունը, թանգարանը և պարբերական թերթը:

— Նոյն հանգէսը կը գրէ թէ Կ. Պօլսոյ Կիզը, վարժարանին նախկին մէկ աշակերտը, Տ. Երուսաղէմ Մանուէլեան, որ Կրիստի վրտուի Մարիա Տիւլաւի աշխատանքին մէջ կաշխատէր, հիւսուածաբանական (խթուածիք) այնպիսի կարեւոր փորձեր և գիտելիքներ ըրած է որ իր վարպետը զանոնք հիացմամբ

գնահատելու և բժշկական վարժարանի մէջ իր տարեկան դասընթացին վերջին դասը գրեթէ ամբողջապէս յատկացուցեր է մեր ազգային գիտեւորուն ուսումնասիրութեանը: Տիւլաւի այս դասարանութիւնը Ռուսիոյ Սիւն-Քիֆի մէջ հրատարակուած է ամբողջ:

Մեր արտագին խնդակցութիւնը Տ. Մանուէլեանի որ կը խոստանայ իր ազգին պատիւ բերել իր տաղանդով և գիտական յաջողութիւններով:

— Տ. Միսա Զերազ Արեւելեան խնդրին մէջ ամէնէն աւելի շահ ունեցող տէրութիւններէն մէկուն Լոնտոնի դեսպանին ներկայանալով, խնդրել է որ իր կարծիքը յայտնէ Արեւելեան խնդրին արդի վիճակին վրայ:

Հայկական դատին համակիր դեսպանը հետեւեալ պատասխանը տուած է.

«Գերման կառավարութիւնը յաջողեցաւ իր խաղին մէջ, Կողմէր ռուս կառավարութեան ուշադրութիւնը հեռացնել Արեւելէն: Մէկ հարուածով քէտու-Չէու յափշտակեց և ստիպեց Ռուսերը որ իրենց համար փոխարինութիւն փնտռեն Դայրագոյն Արեւելքի մէջ: Հիմա Ռուսիա իր բոլոր ուշադրութիւնը նուիրած է Չինի և Թըրքական գործերու ստորագրած ան մը յատկացուցած:

Եթէ Ռուսիա յաջողի տիրանալ Բոսթ Արթիւրի, Թուրքիոյն և Մանիպիայի, 5—10 տարի պէտք է որ աշխատի այդ կողմերը իր դիրքը ամրացնելու համար: Նաւահանգիստներ պիտի պիզէ, երկաթուղիներ պիտի շինէ, հողատուն ամրութիւններ պիտի կառուցանէ: Յորպիսի իր նոր կարեւորներ անառիկ վիճակի մէջ չի դնէ, Ռուսիա պիտի զոռւանայ արեւելեան չեփոթութիւններէ, որովհետեւ ճարտար կրնայ անոնցմէ օգտուել, միայնակ կամ դաշնակիցներ գտնելով անոր դէմ չեփոթութիւններ յարուցանելու համար: Շատ բնական է ուրեմն որ Արեւելեան խնդրին վերաբացուած 5—10 տարի յետագումը ըլլայ, կան ուրիշ իրողութիւններ ալ որ կը ցուցնեն թէ իրերը այս նոր շրջանին մէջ մտած են...»

Արեւելքի քրիստոնեաները շատ լաւ կընեն ուրեմն որ հանդարտ կենան այս փոխանցումի շրջանին մէջ: Սպասողական քաղաքականութիւնը միակ քաղաքականութիւնն է՝ զոր կրնամ յանձնարարել բոլոր խիղճովս:

— Ալեքսէն կը գրեն Արմենիի թէ քառասուն հայ գաղթականներ Եօրիկոս թագաւորին դէմ գործուած սպանման փորձին առթիւ ուղերձ մը մատուցել են Ն. վեհափառութեան:

Տ. Գառն Աղապէյ և Տ. Սերովբէ Ա. Կիւրճեան, որոնց առաջինը իբր հայ գաղթականներու գումարումին նախագահ և երկրորդը իբր քարտուղար ստորագրած էր ուղերձը, արքայական պալատը հրաւիրուեցան ուր Ն. վեհափառութիւնը իրենց շնորհակալութիւն յայտնեց այս համակրական ցոյցին համար և իրենց յանձնարարեց հաղորդել բոլոր հայ գաղթականութեան թէ կրնայ վստահիլ իր յարատեւ բարեկեցականութեան վրայ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բեքինէն Աման Ռիւթերի կիմացնեն թէ արդէն վերջացած են այն բանակցութիւնները որոնք կը կատարուէին անգլիական զեւս-

պանին և չինի արտաքին գործերու նախարարութեան միջեւ վէյ-ձայ-վէյ նաւահանգիստը Անգլիոյ վարձու տալու մասին: Չին կը համաձայնի անգլիական պահանջները ընդունելու:

— Թալմուի կը գրեն Բեքինէն թէ Ֆրանսա ածուխի կայարան մը պիտի հաստատէ Միւկի գետաբերանը, Ֆէու-Չէուի մօտ:

ՍԵՐՊԵՍՏԻՑԻԹԻՆ ՄԻՒՃԻԶԱԹԼԱՐԸ

Շու 19րէնը ասորն է վախճանը. տէ աշխարհի օսման իշխան հիւք-մի ալթընտա պուլընան էյալէթ-լէրին սապըզ խարապ հալլէրինի վէ պու կիւնքի մունթապամ, մուլթանթան վէ հայէթպախաշ աշվալինի բիշի նազարա ալմազ վէ շէ-հիւլէրին էսքի հալլէրինի հալը հալըր իլէ մուվազէնէ իտէպիլմէք իշխան պիր ֆիլօզօֆ, պիր ալթմալմազ իգլիլա իլմէզ, էն ատի պիր Թիւրքիալը՝ առեւմտ թիւրք սինօրընտան տըշարը յիմասընտա իսթէր Բումանիայա, իսթէր Եու-նանիսթանա, իսթէր Պուլկարիա. յա դատէմ պաստըզը սաաթտա՝ Արապիստան շէօլլէրինտէն շըգմըշ պիր Պէտէվի կիպի, միւտտէթի էօմրի զընտանտա կէչիւմիշ պիր մահքիւմ կիպի վէ կէօլլէրի եէնի աշըլմըշ պիր ալթմիսիլիւ, տէօրթ թարաֆընա պագուպ հէյ-րան օլմագտան բէնտիսինի ալմալը. հէր պիր տագըգատա նազարը տըզգաթընը ճէլպ իտէն միւճէս. սէմ պինալար, եա մէքիլէպ, եա խաթթահանէ վէ եա տիկէր պիր խայրէթհանէ օլտըլընը վէ եա խօտ էհալինին ըսթրահաթը իշխան սուրէթի մունթապամտա թէհ-հիպ օլընմըշ պագճէլէրի, էլէքթըրիկ վէ հալա կաղարը իլէ թէն. վիր օլընմըշ զօգաղարը, միւշէրէպ տէ «Ահ պիլտէ մի՝ ատամ ըմըլը» տէմէքտէն բէնտիսինի թուլթամալ. վէ Թիւրքիատա տօղ-մուշ օլտըլը իշխան բէնտի քէնտիսինի պէտպախտ ատտ իլմէլէ մէճպուր օլուր:

Եա շու մինի մինի չօճուգ վէ գըզլարըն թէլաշլէ վէ քէմալը սիւքիւնէթլէ մէքթէպլէրէ չիթա. պան օլմալարը վէ անլէրին թահ-սիլի իլմ ու թէրագըսը իշխան հիւքիւմէթին սարֆ իլմէքտէ օլտըլը զալթէթ ու սէրվէթի, վէ հէր սընըֆ էհալինին հէր պիր մէսէլէ իշխան քէմալը սէրպէստիլէթ. լէ պէյանը էֆքեար իտէպիլմէպ վէ նիհայէթ ինսանիլէթին հէր պիր հազընա հէրքէսին հայիզ օլմալարը կէօրիւպ անլալուպտէ՝ ճանը հիւքէքտէն ահ իլմէլմէք վէ «սէրպէստիլէթ միւճիլթիլ իշլէր» ֆէլմալընը թէքէլլիւմ էյ-լէմէլէք պիր Թիւրքիալը իշխան միւլթին օլմալը:

Շու էյալլէթլէրին Թիւրքիւն

հետի զուգործութեան պոլսեան զուգործութեան նախագահի, պոլսեան կրօնական գործակալի, խորհրդակցութեան վեհապետի, անդամները իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Յազար զուգործութեան գործակալը իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Սուրբ Կ. Ստեփանոսի խաչքանդակը իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Բրեւի հազարէնի թարգմանութեան իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Քեզա Լեւոնի հազարէնի թարգմանութեան իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Ճիշտագոյն հազարէնի թարգմանութեան իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Գրքերը տպագրութեան իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

ՄԻԹԵՆԵՎՎԻԷ

Երանան մեղսական մեղքերի հետ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Պոլսեան հիւրերի միջոցով իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Սուրբ Կ. Ստեփանոսի խաչքանդակը իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Քեզա Լեւոնի հազարէնի թարգմանութեան իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Ճիշտագոյն հազարէնի թարգմանութեան իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

ԼՕՐՏ ՌՕՁՊԵՐԻ

1895 թ. հազարէնի թարգմանութեան իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Պոլսեան հիւրերի միջոցով իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Սուրբ Կ. Ստեփանոսի խաչքանդակը իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

ՁԱԽԻՐԻ ԲԻԱՑԱՍԸ

Պոլսեան հիւրերի միջոցով իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Քեզա Լեւոնի հազարէնի թարգմանութեան իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Ճիշտագոյն հազարէնի թարգմանութեան իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

ՏՕԲԹ. Մ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Պոլսեան հիւրերի միջոցով իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Ա.Ձ.Դ

Պոլսեան հիւրերի միջոցով իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

ՄՈՒՀԻՄ ԻԽԹԱՐ

Պոլսեան հիւրերի միջոցով իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Գ. Մ. ՏՈՆՈՎԵՆ ԶԱ Վ. «ԻՐԱՎԱՆԻ»
Երևան.

Երևան

M. Mihan Seonian
pour la Rédaction du journal
„Iravounk“. — Varna.

Սուրբ Կ. Ստեփանոսի խաչքանդակը իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

ՊՍՏՄ ՌԻԹԻԻՆ

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի ՀՆԴԱՍՏԱՆ

Պոլսեան հիւրերի միջոցով իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Գրքեր 6 լեւ
Կիւրոսեանի վառան
Ս. Ջալալեանի
«Հայկական Գրադարան»

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾԱԿԱՆ

ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍԵԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Պոլսեան հիւրերի միջոցով իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Քեզա Լեւոնի հազարէնի թարգմանութեան իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Ճիշտագոյն հազարէնի թարգմանութեան իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Պոլսեան հիւրերի միջոցով իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում:

Ա.Ձ.Դ

Պոլսեան հիւրերի միջոցով իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում, իսկ իրենց իրաւունքները չեն կորսնցնում: